

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ**

**Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның
28 апрелдәге 73-П номерлы карарын рәсми аңлату турында гражданин
Р.Х. Мәликов үтенечнамәсен карауга алудан баш тарту хақында**

Казан шәһәре

2017 елның 27 декабре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов,
судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева,
А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды
турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә
гражданин Р.Х. Мәликов мөрәжәгатен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев
бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин
Р.Х. Мәликов Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның
28 апрелдәге 73-П номерлы карарын аңлату турында үтенечнамә белән
мөрәжәгать итте, аның белән, аерым алганда, Татарстан Республикасы Питрәч
муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның
30 маендагы 762 номерлы карары тулысынча, шулай ук Татарстан
Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының
2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карары белән расланган Питрәч
муниципаль районы белем бирү оешмасын үзгәртеп оештыру, бетерү,
реконструкцияләү, модернизацияләү, аның статусын һәм билгеләнешен
үзгәртү хақында карар кабул итү нәтижеләрен бәяләү буенча комиссия

турында нигезләмәнең 8 пунктындагы 8.1 пунктчасы һәм 11 пунктындагы 5 пунктчасы Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип танылды.

Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның 28 апрелендәге 73-П номерлы карарының резолютив өлешендәге 9 пункты нигезендә Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип танылган Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 маендагы 762 номерлы карарына һәм Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 8 июнендәге 881 номерлы карарының аерым нигезләмәләренә таянган хокук куллану карарлары, әлеге карарда ясалган нәтижеләрне исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә, моның өчен башка киртәләр булмаса, яңадан каралырга тиеш.

Күрсәтелгән норматив нигезләмәләренә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип тану, мөрәҗәгать итүче фикеренчә, яңа хәл булып тора һәм Белкино мәктәбен үзгәртеп оештыруга нигез булган Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 30 июнендәге 931 номерлы карарының, шулай ук Татарстан Республикасы Питрәч район судының 2016 елның 26 сентябрендәге күрсәтелгән үзгәртеп оештыруның нигезле булуын таныган карарының законсызлыгына һичшиксез сәбәп була.

Ләкин Татарстан Республикасы Питрәч район судының 2017 елның 9 августындагы билгеләмәсе белән Татарстан Республикасы Питрәч район судының 2016 елның 26 сентябрендәге карарын яңа хәлләр нигезендә яңадан карау турындагы гаризаны канәгатьләндерүдән аңа баш тартылган, сәбәбе — Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан норматив хокукий актларны Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип тану Татарстан Республикасы Питрәч район суды карарын яңадан карау өчен нигез булырлык яңа хәл дип санала алмый, чөнки Татарстан Республикасы

Конституция суды карары законлы көченә кергән суд карарларын яңа хәлләр буенча яңадан карау өчен исемлеге тулы булган нигезләр исәбенә керми һәм кабул ителгән суд карары асылына йогынты ясып алмый.

Баян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясына таянып, гражданин Р.Х. Мәликов Татарстан Республикасы Конституция судынан Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның 28 апрелендәге 73-П номерлы карарын аның резолютив өлешендәге 9 пункты, ә аның нигезендә Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип танылган карарларга таянган хокук куллану карарлары, әлеге карарда ясалган нәтижеләрне исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә яңадан каралырга тиеш, шундый яңадан карауның «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законынан тыш башка актлар белән каралган яңадан карау өчен нигезләрнең булу-булмавына бәйсез рәвештә гамәлгә ашырылырга тиешлеген аңлатамы-аңлатмыймы икәнлегенә турындагы мәсьәлә буенча аңлатуны сорый.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды карарына рәсми аңлатма, аерым алганда, Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәжәгать итү хокукына ия затның үтенечнамәсе буенча бары тик Татарстан Республикасы Конституция судының үзе тарафыннан үз угырышында гына бирелә. Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләп үткәнчә, рәсми аңлатма, күрсәтелгән Законның 68 статьясы белән үзара бәйләнештә әлеге норманың мәгънәсе буенча, суд карарын гади кабатлау гына була алмый һәм тиешле норматив хокукый актның конституциячеллеген Татарстан Республикасы Конституция суды башкарган тикшерү чикләреннән чыкмаска тиеш (2001 елның 4 октябрендәге 5-О номерлы һәм 2005 елның 14 декабрендәге 11-О номерлы билгеләмәләр).

Россия Федерациясе Конституция Суды рәсми аңлатма бирү турындагы үтенечнамә, әгәр анда бирелгән сораулар карарны асылда ничек тә булса өстәмә аңлатуны яисә яна хокукый позицияләр формалаштыруны таләп итмәсә, карала алмый дип шулай ук күрсәткән иде (2010 елның 20 апрелендәге 593-О-Р номерлы, 2013 елның 24 сентябрэндәге 1270-О-Р номерлы, 2013 елның 24 декабрэндәге 1928-О-Р номерлы билгеләмәләр).

Мөрәжәгать итүче үтенечнамәсенә мәгънәсе буенча Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның 28 апрелендәге 73-П номерлы карарының ул күрсәткән нигезләмәсендәге билгесезлек әлеге карарның гомуми юрисдикциядәге судлар өчен мәжбүри булу-булмавы мәсьәләсенә кайтып кала. Ләкин әлеге мәсьәлә буенча хокукый билгесезлек юк.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 104 статьясындагы икенче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды конкрет эштә кулланылган законны яисә башка норматив хокукый актны яки аларның аерым нигезләмәләрен Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип таныган очракта, әлеге эш теләсә кайсы очракта компетентлы орган тарафыннан гадәти тәртиптә яңадан каралырга тиеш. Шундый яңадан карау, күрсәтелгән норманың хокукый мәгънәсеннән чыгып, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законыннан тыш башка актлар белән каралган яңадан карау өчен нигезләрнең булу-булмавына бәйсез рәвештә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Бу конституциячел гадел хөкем актларының юридик табигате үзенчәлекләренә бәйле, аларда, Россия Федерациясе Конституция Суды күрсәткәнчә, Россия Федерациясе Конституциясенә өстенлеге һәм турыдан-туры гамәлдә булуы чагылыш таба, һәм алар, шулай итеп, турыдан-туры гамәлдә булалар, башка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан раслануны таләп итмиләр һәм һәркем өчен мәжбүри (2016 елның 31 мартындагы 449-О-Р номерлы Билгеләмә).

Мондый алым Татарстан Республикасы Конституция суды кабул иткән карарлар мөнәсәбәтендә дә тулысынча кулланылырга мөмкин, алар Татарстан Республикасы Конституциясенә 109 статьясы (бишенче өлеш) һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының аның нигезләмәләрен конкретлаштыра торган 6, 73 һәм 104 статьялары нигезендә турыдан-туры гамәлдә булалар, башка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан раслануны таләп итмиләр һәм һәркем өчен мәжбүри.

Россия Федерациясе Конституция Суды шулай ук күрсәткәнчә, «Россия Федерациясе суд системасы турында» Федераль конституциячел закон нигезендә Россия Федерациясе субъекты конституция (указ) судының законлы көченә керткән карары Россия Федерациясенә бөтен территориясендә барлык дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр, вазыйфаи затлар, башка физик һәм юридик затлар өчен мәжбүри һәм тайпылусыз үтәргә тиеш (3 статья, 6 статьяның 1 өлеше); Россия Федерациясе субъекты конституция (указ) судының үз вәкаләтләре чикләрендә кабул ителгән карары башка суд тарафыннан яңадан карала алмый (27 статьяның 4 өлеше); Россия Федерациясе субъектлары конституция (указ) судларының статусы нигезләрен һәм аларның карарларының үз көченә керүенә юридик нәтижеләрен законнарда шулай билгеләү гамәлдәге хокукый жайга салу системасында шуны аңлата: Россия Федерациясе субъекты конституция (указ) суды тарафыннан үз вәкаләтләре чикләрендә Россия Федерациясе субъекты конституциясенә (указына) каршы килә дигән танылган законга буйсынулы норматив хокукый актка нигезләнгән гомуми юрисдикциядәге суд (арбитраж суды) карары закон белән билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе ГПКның (2010 елның 9 декабрендәге 353-ФЗ номерлы Федераль закон редакциясендә) 392 статьясындагы дүртенче өлешенә 1 пункты нигезендә яңадан каралырга мөмкин; башкасы Россия Федерациясе субъекты конституция (указ) суды карарларын үти алмауга китерер һәм шуна

күрә Россия Федерациясе суд системасының бердәмлеген («Россия Федерациясе суд системасы турында» Федераль конституциячел законның 3 статьясы) бозар иде, гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә бирелгән үз хокукларын конституциячел гадел хөкем ярдәмендә яклау ысулын тормышка ашмый торган итеп, шикаять бирүчеләрнең әлеге судка мөрәжәгать итүенә мәгънәсен югалтыр иде (2012 елның 5 июнендәге 1239-О номерлы Билгеләмә).

Шулай итеп, гражданин Р.Х. Мәликов куйган мәсьәлә Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның 28 апрелендәге 73-П номерлы карарын аңлатуны таләп итми, шуңа күрә мөрәжәгать итүчеләргә үтенечнамәсе канәгатьләндерелә алмый.

Баян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенә 3 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 68 статьясындагы беренче, икенче һәм алтынчы өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 77 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Татарстан Республикасы Конституция судының 2017 елның 28 апрелендәге 73-П номерлы карарын рәсми аңлату турында гражданин Р.Х. Мәликов үтенечнамәсен карауга алудан баш тартырга, чөнки мөрәжәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү өчен әлеге карарны рәсми аңлату таләп ителми.

2. Бу мөрәжәгать буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчermәсен гражданин Р.Х. Мәликовка, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитетына һәм Татарстан Республикасы Питрәч район судына жибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 40-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**